

AV-JÄRJESTELMÄ 2.0

Tiivistelmä, Purkupäivä 2022

AV-järjestelmän historiaa

- ▶ SAP on perustettu työsuojeluviranomaisen pyynnöstä parantamaan asbesti- ja haitta-aineiden purkutöiden turvallisuutta
- ▶ Vaara-alueella ovat olleet purkutyöntekijät, muut työmaan vaikutusalueella olevat työntekijät ja tilojen asukkaat / käyttäjät
- ▶ Ensimmäisen AV-järjestelmän parhaat käytännöt siirtyivät jo asbestilainsäädäntöön
 - ▶ Esimerkkinä jatkokäytön turvallisuuden osoittavat ilmamittaukset
- ▶ Keskityttiin pelkästään asbestiin, vaikka jo silloin tunnistettiin muiden haitta-aineiden aiheuttama riski
- ▶ Suurin haaste silloin oli, etteivät rakennuttajatahot olleet vielä riittävän innostuneita asukkaiden ja käyttäjien turvallisuudesta

Turvallisuudessa yhä ongelmia

Uuden asbestilain aiheuttama turvallisuuslisä on pitkälti menetetty

- ▶ Lakisääteinen rakennusalan perustutkinnon osamoduuli asbestityöstä ei kuvaa riittävästi työmenetelmiä ja siihen käytettävä aika on liian lyhyt
- ▶ Koulutusta antavilla tahoilla ei ole tarvittavaa osaamista alasta
- ▶ Koulutus on mahdollista suorittaa hyväksytysti, vaikka ei osaisi oppimateriaalin kieltä (tutkinnon vastaanotto lain mukaan mahdollista vain suomeksi ja ruotsiksi)
- ▶ AVIn resurssi työmaavalvontaan on pienentynyt ja täysin riittämätön
- ▶ Rakennuttaja ei tiedä velvollisuuksiaan, eikä siten huolehdi niistä
- ▶ Perinteinen rakennuttajakonsultti tai valvoja ei omaa riittävä osaamista asbesti- ja haitta-ainetöiden valvontaan
- ▶ Muilla haitta-aineilla ei ole spesifistä lainsäädäntöä
- ▶ Useilta alan yrityksiltä puuttuu osaamista ja tietoa henkilösuojaimien ja ilmankäsittelylaitteiden huollosta ja toimintakunnon varmistamisesta
- ▶ SAP on saanut esimerkiksi EDIn kautta paljon tietoa Euroopan parhaista käytännöistä, joilla haluamme parantaa yleistä turvallisuustasoa

AV-Järjestelmän moduulit

- ▶ AV 1: Henkilöpätevyys
- ▶ AV 2: Altistumisen seuranta
- ▶ AV 3: Laitteiston vaatimusten mukaisuus ja huolto
- ▶ AV 4: Jatkokäytön turvallisuus
- ▶ AV 5: Työn dokumentointi
- ▶ AV 6: AHA-kartoitus
- ▶ AV 7: Alihankinta
- ▶ AV 8: Asiantuntijatehtävät
- ▶ AV 9: Tiedottaminen
- ▶ AV 10: Kiertotalous

AV-järjestelmän koulutusmoduulit

- ▶ Lakisääteisten asioiden kertaus ja yrityksen toiminta- ja laatujärjestelmä
- ▶ AV-järjestelmän tavoite ja toiminta
- ▶ Jatkokoulutus
 - ▶ Työskentely monipuolisesti (Osaamispolku >60%-alasta)
 - ▶ Seuranta yritystasolla PTJ
 - ▶ Lainsäädännön tulkinnat (AVI faq, parhaat käytännöt)
 - ▶ Toiminta osastointimenetelmässä
- ▶ Hätämennettelyt
- ▶ Pölynhallinta
 - ▶ Kvartsipöly, altistumisen vähentäminen
 - ▶ Rakennustyömaaolosuhteet

PAH-yhdisteet

- ▶ Alle 50 mg/kg normaalipurkutyöllä, jollei AHA-kartoituksessa esitetä erityisiä riskejä, tai 10 mg/kg betso(a)pyreeniä
- ▶ 50 - 200 mg/kg pelkkä henkilösuojaus ja pyritään kohdepoistoon
- ▶ 200 - 100 000 mg/kg osastointimenetelmä, A2/P3 +nitrili
- ▶ Yli 100 000 mg/kg krokidoliittipurkutyönä, kirjallinen riskiarvio ja työsuunnitelma
- ▶ Hiekkapuhallus

Rakennusten haitta-aineita

Ohjekortisto, jossa
huomioidaan tutkimustarve
ja -tavat sekä ohjeistetaan
käsittelyssä

- ▶ PCB
- ▶ Lyijy
- ▶ SCCP
- ▶ Raskasmetallit
- ▶ Mikrobivauriot
- ▶ Mineraalikuidut
- ▶ Kvartsipöly

Henkilöpätevyyskortit

- ▶ Koulutuksen hyväksytysti suorittaneille myönnetään pätevyyskortti, jossa on merkittynä henkilön pätevyys tai pätevyudet
- ▶ SAP ylläpitää rekisteriä, jossa ID-numero, nimi, pätevyys
- ▶ Rekisteri on julkinen ja selattavissa SAP-nettisivuilla

AV 1: Henkilöpätevyys

- ▶ Pätevä asbestityönjohtaja (PTJ)
 - ▶ Lakisääteinen asbestikoulutus
 - ▶ AV-järjestelmän mukainen jatkokoulutus
 - ▶ Työkokemus asbesti- ja haitta-ainepurkualalta min. 2 vuotta
- ▶ Pätevä asbestityöntekijä (PAT)
 - ▶ Lakisääteinen asbestikoulutus
 - ▶ AV-järjestelmän mukainen jatkokoulutus
 - ▶ Työkokemus asbestipurkualalta min. 9 kk
- ▶ Pätevä asbestinäytteenottaja (PN)
 - ▶ AHA-asiantuntija / PTJ + näytteenottokoulutus

PTJ- Pätevä asbestityönjohtaja

- ▶ Osaa AV-järjestelmän mukaisen asbestipurkutoiminnan
- ▶ Osaa kattavasti eri asbestityömenetelmät ja niiden rajoitukset
- ▶ Osaa arvioida asbestityön riskejä ja laatia riskiarvioinnin perusteella turvallisuussuunnitelman
- ▶ Osaa laatia asbestipurkutyoön ennakoilmoituksen AHA-kartoituksen perusteella
- ▶ Osaa toimia vastaavan asbestityönjohtajan toimessa työmaalla
- ▶ Osaa materiaali- ja ilmanäytteenoton perusteet
- ▶ Osaa toimia Pätevän asbestityöntekijän ohjaajana
- ▶ Osaa laatia asbestityön aikaisen dokumentaation
- ▶ Suomen tai ruotsin kielen taitovaatimus B1
- ▶ 2 vuotta asbesti- ja haitta-ainetyökokemusta, laaja-alainen osaaminen

PAT- Pätevä asbestityöntekijä

- ▶ Osaa AV-järjestelmän mukaisen asbestipurkutoiminnan
- ▶ Osaa kattavasti eri asbestityömenetelmät ja niiden rajoitukset
- ▶ Osaa henkilösuojaimien huollon ja puhdistuksen
- ▶ Osaa toimia poikkeus- ja hätätilanteissa
- ▶ Osaa toimia Harjoittelevan asbestityöntekijän ohjaajana
- ▶ Ymmärtää alipaineenseurannan periaatteet ja käytännöt
- ▶ Suomen tai ruotsin kielen taitovaatimus A1
- ▶ 9 kk asbestityökokemusta

AV 2: Altistumisen seuranta

- ▶ Hengityssuojainten tiiveysmittaus
 - ▶ Mittaus suoritetaan luotettavalla menetelmällä (PortaCount, QuantiFit tms.)
 - ▶ Työntekijä ja hengityssuojain mitataan ennen ensimmäistä asbestityötä
 - ▶ Mittaus uusitaan aina huoltotoimien jälkeen
 - ▶ Mittaukset dokumentoidaan luotettavasti
- ▶ Yrityksen itsensä suorittamana
 - ▶ Menettely auditoidaan ulkopuolisella asiantuntijalla 2x vuodessa
 - ▶ Ulkopuolisen asiantuntijan suorittamana
- ▶ Työterveyshuolto
 - ▶ Yrityksen laatujärjestelmä varmistaa työntekijän säännölliset terveystarkastukset

AV 3: Ilmankäsittelylaitteiston vaatimusten mukaisuus

- ▶ Imureiden ja alipaineistajien huoltojen jälkeen mitataan niiden tiiveys ja partikkeleiden läpäisy luotettavalla menetelmällä
 - ▶ Yrityksen itsensä suorittamana
 - ▶ Menettely auditoidaan ulkopuolisella asiantuntijalla 2x vuodessa
 - ▶ Ulkopuolisen asiantuntijan suorittamana
- ▶ Laitteiden puhdistukset, huollot ja mittaukset dokumentoidaan
 - ▶ Toimintatavat yrityksen laatujärjestelmässä kuvattu
 - ▶ Yrityksen itsensä suorittamana
 - ▶ Menettely auditoidaan ulkopuolisella asiantuntijalla 2x vuodessa
- ▶ Uudet laitteet mitataan ennen ensimmäistä käyttökertaa

AV 4: Jatkokäytön turvallisuus

- ▶ Näytteenoton suorittaa aina lähtökohtaisesti ulkopuolinen asiantuntija
 - ▶ Poikkeustilanteessa näyte voidaan ottaa PN toimesta
- ▶ Ilmanäyte analysoidaan aina akkreditoidussa laboratoriossa
- ▶ Näytteenotto dokumentoidaan
 - ▶ Valokuvat osastoinnista ja mittauksesta
 - ▶ Mittauspöytäkirja
- ▶ Alipaineenseurantadokumentaatio toimitetaan aina tilaajalle

AV 5: Asbestityön dokumentaatio

- ▶ Katkeamaton dokumentaatio työstä
 - ▶ AHA-kartoitus
 - ▶ Ennakkoilmoitus
 - ▶ Turvallisuussuunnitelma
 - ▶ Purkutyösuunnitelma
 - ▶ Itselleluovutus
 - ▶ Puhtausmittauslausunto
 - ▶ Alipaineen seurantadokumentaatio käyränä
 - ▶ Jätekirjanpito
 - ▶ Luovutusdokumentti

AV 6: AHA-kartoitus

- ▶ Lähtökohtaisesti AHA-asiantuntijan laatima
- ▶ Heikkolaatuisen kartoituksen riskeistä tiedotetaan tilaajaa ja rakennuttajaa AV-riskilomakkeella
- ▶ Lisänäytteenottotarve tiedotetaan tilaajalle ennen näytteenottoa
- ▶ Ensisijaisesti lisänäytteenotto tilataan alkuperäiseltä kartoittajalta
- ▶ Toissijaisesti ulkopuoliselta AHA-asiantuntijalta
- ▶ Työn jälkeen tiedotetaan rakennuttajaa mahdollisesta kartoituksen päivitystarpeesta

AV 7: Alihankinta ja vuokratyövoima

- ▶ Pyritään käyttämään AV-sitoumuksen antaneita yrityksiä
- ▶ Varmistetaan alihankintayrityksen toiminnan ja järjestelmien AV-järjestelmän mukaisuus
- ▶ Varmistetaan henkilöstövuokrausyrityksen toiminta- ja laatu järjestelmä:
 - ▶ Työntekijöiden työterveyshuolto ja sen soveltuvuus asbestipurkutyöhön
 - ▶ Terveystarkastukset ja niiden soveltuvuus asbestityöhön
 - ▶ Asbestipurkutyökoulutus
 - ▶ Hengityssuojainten tiiveysmittaukset
 - ▶ ASA-rekisteri
- ▶ Työmaalla on PTJ
- ▶ Kortissa: Pätevä ainoastaan av-sitoumuksen yrityksissä

AV 8: Asiantuntija- ja auditointipätevyys

- ▶ AHA-asiantuntija
 - ▶ AHA-kartoitus
 - ▶ Lisänäytteenotto
 - ▶ Puhtausmittaus
- ▶ Hengityssuojaimen tiiveysmittaaja
 - ▶ Mittalaitteen maahantuojaan kouluttama
 - ▶ SAP hyväksymä
 - ▶ >2 vuoden kokemuksen omaava
- ▶ Laitteen toimintamittaaja
 - ▶ Mittalaitteen maahantuojaan kouluttama
 - ▶ SAP hyväksymä

AV 9: Asbestityön tiedotus

- ▶ Työmaalla on yrityksen oma ilmoitustaulu, jossa on
 - ▶ Ennakkoilmoitus
 - ▶ Turvallisuussuunnitelma
 - ▶ AHA-kartoitus
- ▶ Ennakkoilmoituksen tietojen muutokset ilmoitetaan AVI:lle viivytyksettä
- ▶ Altistusalueen rajalla on varoituskyltti, jossa on ilmoitettu asbestiurakoitsijan ja työmaalla olevan PTJ:in yhteystiedot
- ▶ Altistumisalueen rajalla ilmoitetaan ilmoitustaulun sijainti
- ▶ PTJ osallistuu urakoitsijalavereihin
- ▶ Osastointien luovutusmenettely sovitaan ennen asbestitöiden aloitusta

AV 10: Kiertotalous

- ▶ Kierrätysmahdollisuuden selvittäminen
- ▶ Uusiokäytön mahdollisuuden selvittäminen
- ▶ Koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden valinta ympäristönäkökohdat huomioiden
- ▶ Jätteiden asianmukaisen loppusijoittamisen varmistaminen